

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Integration. Nydanskere deler danske værdier.

Holtug, Nils; Breidahl, Karen Nielsen; Kongshøj, Kristian; Torpe, Lars

Published in:
Politiken

Publication date:
2015

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Holtug, N., Breidahl, K. N., Kongshøj, K., & Torpe, L. (2015). Integration. Nydanskere deler danske værdier. Politiken.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- ? Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- ? You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- ? You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

750.000 likes har Dan Jørgensen (S) fået på Facebook fra kvinder siden 2008

300.000 likes fik han i samme periode fra mænd

Kilde: DR's Undersøgende Databaseredaktion

DANSKHED. Indvandrere og efterkommere skal respektere de danske værdier, herunder demokratiet. Det gør de i høj grad også, viser nye tal. Ved kommunalvalget afgav mange borgere deres stemme på Humlehaveskolen i Vollsmose. Arkivfoto: Miriam Dalsgaard

Integration. Nydanskere deler danske værdier

Værdier, der ofte betegnes som liberal-demokratiske, nyder stor opbakning fra både indvandrere og efterkommere.

ANALYSE

NILS HOLTUG, KAREN N. BREIDAHL, KRISTIAN KONGSHØJ OG LARS TORPE

Horvidt ikkevestlige indvandrere deler 'danske værdier' er et tilbagevendende tema, som i en år-række har formået at rydde avisernes forsider og sætte sindene i kog hos både politikere og borgere. Senest har Lars Løkke Rasmussen (V) i sin grundlovstale fremført, at danske værdier som ligeværd, demokrati og fællesskab er truet. Og det har vakt en del debat, at Hizb ut-Tahrir har opfordret muslimer til at boykotte valget og dermed den demokratiske proces. I forlængelse heraf er det tankevæ-

kende, at omkring 50 procent af danskerne, ifølge en meningsmåling, som Wilke foretog for Jyllands-Posten i august 2014, svarer, at indvandrere ikke anerkender danske værdier, og at den manglende tilslutning til disse værdier anses for at være den største udfordring ved indvandringen. En historie, som blev bragt i en række landsdækkende medier, og som blev ledsaget af overskriften 'Indvandrere anerkender ikke danske værdier'.

HVAD DER mere præcis skal forstås ved 'danske værdier', hersker der imidlertid langfra enighed om.

Med henblik på at få større klarhed herom opfordrede Martin Geertsens (V) i sommeren 2014 regeringen til at udarbejde en officiel kanon over danske værdier. Han kom selv med et bud på en liste, hvor liberal-demokratiske værdier stod centralt, herunder ytringsfrihed, ligestilling, tolerance, demokrati, arbejde, religionsfrihed, respekt og tillid.

Reaktionerne på denne liste var dog meget blandede, og blandt de nationale politikere var der langfra enighed om, hvorvidt de oplyste værdier var særlige for Danmark, eller om, hvorvidt alle de mest centrale værdier var med.

Der er dog næppe tvivl om, at listen sammenfattede en række af de værdier, som en stor del af befolkningen forbinde med at være dansk.

Spørgsmålet er imidlertid, om der er hold i opfattelsen af, at indvandrere ikke accepterer værdierne i det liberale demokrati, samt hvilke forskelle der er på nydanskere og gammeldanskere i den henseende.

Det kan belyses med afsæt i en spørgeskemaundersøgelse om fællesskabsfølelser, som vi fik Danmarks Statistik til at køre for os i efteråret 2014, hvor etni-

ske danskere og de fem største grupper af ikkevestlige indvandrere og efterkommere i Danmark bl.a. er blevet bedt om at forholde sig til en række udsagn om centrale værdier i det liberale demokrati.

Som det fremgår af tabellen, tegner undersøgelsen et tydeligt billede af en gennemgående stor opbakning til en række centrale liberal-demokratiske værdier, både blandt etniske danskere samt indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande.

Således er der generelt en stor opbakning til et stærkt demokratisk engage-

ment, til lige muligheder i samfundet samt ligestilling mellem kønnene, da langt størstedelen i begge grupper er 'helt enige' i disse udsagn. Interessant er det også, at meget få danskere og indvandrere er 'helt enige' i udsagnet om, at kvinder med børn ikke burde arbejde. Også 'pligten over for samfundet til at arbejde' vægtes højt – endog endnu højere blandt indvandrere og efterkommere end blandt danskere.

Det vidner om, at idealet om den aktive medborger er slået stærkt igennem hos såvel danskere som nydanskere.

MED TIL billedet hører imidlertid også, at der er forskelle at spore på de to grupper, bl.a. når det gælder homoseksuelles rettigheder, hvor indvandrere og efterkommere har en lavere tilslutning end danskere. Det er dog en værdi, som de fleste i begge grupper støtter.

Det er desuden interessant, at der er betydeligt større opbakning til homoseksuelles rettigheder blandt efterkommere end blandt indvandrere.

Der er dog også nogle områder, hvor der er mindre opbakning til liberale værdier.

Der er en stor gruppe af etniske dan-

skere, der ikke støtter religionsfrihed i form af muslimske kvinders ret til at bære tørklæde, hvis de f.eks. arbejder i et supermarked.

Og en stor gruppe af indvandrere og efterkommere mener ikke, at religionskritik hører ind under ytringsfriheden.

DISSE undtagelser vedrørende religiøse udtryk ændrer dog ikke ved, at der hersker en grundlæggende konsensus på andre områder blandt alle i Danmark – danskere såvel som indvandrere og efterkommere – om en række grundlæggende liberal-demokratiske værdier.

Dette billede understøttes af en række andre tidligere holdningsundersøgelser blandt danskere og ikkevestlige indvandrere, bl.a. den såkaldte Medborger-skabsundersøgelse fra 2011, igangsat af den forhenværende regering, som også gennemgående viser, at danskere, indvandrere og efterkommere deler en række liberal-demokratiske værdier.

Nils Holtug (Centre for Advanced Migration Studies, KU), Karen N. Breidahl, Kristian Kongshøj og Lars Torpe, alle tre fra Centre for Comparative Welfare Studies, AAU

Etniske danskers og indvandreres forhold til udvalgte værdier

	Alle borgere bør have de samme muligheder i livet, uanset køn, etnicitet eller social baggrund	Det hører med til ytringsfriheden at kunne kritisere enhver religion	Muslimske kvinder bør have lov at bære tørklæde, hvis de f.eks. arbejder i et supermarked	Kvinder og mænd bør have samme rettigheder i samfundet	Man har en pligt overfor samfundet til at arbejde hvis man kan
Etniske danskere	72,9 %	62,1 %	36,8 %	95,8 %	84,6 %
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	85,9 %	32,8 %	72,8 %	91,8 %	88,7 %

Procent helt enige

Kilde: Danmarks Statistik, 2014

... Presset udefra har bragt vores værdier i konflikt

kun for et Danmark, som ikke var underlagt Tyskland, men også for et Danmark, hvor det ikke kun var magten, som bestemte, hvem der havde en politisk stemme. Med undtagelse af dem, der var så forblændede, at de kæmpede for kommunistiske irrationelle idealer.

Det står imidlertid ikke bedre til, hvis vi i stedet ser på venstrefløjens position. For vi har jo allerede gjort os klart, at et samfund af mennesker ikke uden videre kan virkeliggøre en sekulær demokratisk orden, men at det kun er noget, som samfundet kan virkeliggøre som frugt af en rationel selvopdragelse.

Derfor kan vi også umiddelbart indse, at det, som skal forene os i kampen imod islamismen, ikke kun kan være de abstrakte demokratiske idealer. For disse idealer bliver til intet, hvis vi ikke også forsvare de konkrete samfund, som virkeliggør disse idealer.

Derfor gælder det for os danskere ikke primært om at forsvare de abstrakte demokratiske idealer, men det gælder om at forsvare det konkrete land og den konkrete kultur, hvori disse idealer gennem selvopdragelse er realiseret i relativ høj grad.

NU HAR VI fundet det grundlag, som bør forene os i kampen mod islamismen. Det bør hverken være danskheden alene eller de demokratiske idealer alene. Vi bør derimod stå sammen om at opretholde de faktisk eksisterende samfund, som har evnet at virkeliggøre en relativt velfungerende demokratisk orden for deres borgere. Og vi, som lever og er borgere i Danmark, bør altså først og fremmest forenes i kampen for, at vores land fortsat kan vir-

Vi bør ikke uden videre undergrave den historiske forbindelse til kristendommen, selv om vi stiller enhver frit i bekendelsesmæssig henseende

Danmark har været blandt de lande, som har evnet at gennemføre en sådan rationel selvopdragelse.

Umiddelbart må man selvfølgelig erkende, at mange faktorer kan have medvirket til den udvikling; men når man direkte spørger, hvorledes det i Danmark lykkedes at få den almindelige befolkning til at anerkende de demokratiske idealer, så bliver det klart, at man specielt må se på, hvilke ideer denne befolkning allerede tilsluttede sig – altså deres religion.

I DANMARK har den herskende religion som bekendt været protestantisk kristendom, og når vi ser nærmere på dens indhold, så ser vi her en religion, som selv adskiller religion og politik, og som – med ideen om det almindelige præstedømme – sætter en helt elementær ligeværdighed mellem alle borgere. Dermed lægger den protestantiske kristendom i realiteten de fundamentale forudsætninger for udviklingen af en sekulær demo-

kratisk samfundsorden ind i den almindelige befolknings hoveder. Og det forekommer derfor naturligt at betragte den protestantiske kristendom som en væsentlig forudsætning for, at den sekulære demokratiske samfundsorden kunne gro frem af den danske muld.

Omvendt bliver det så også naturligt at betragte en religion som islam, der selv vil bestemme lovgivningen i samfundet, som en potentiel hindring for, at en tilsvarende demokratisk udvikling kan finde sted, hvor islam dominerer.

NÅR VI BØR stå sammen om at opretholde vort land, således at det fortsat kan virkeliggøre en relativt velfungerende demokratisk orden for sine borgere, så bør vi altså specielt være opmærksomme på, at kristendommen rent historisk har været en medvirkende årsag til, at Danmark overhovedet udviklede sig i demokratisk retning. Og det vil sige, at vi ikke uden videre bør undergrave den historiske forbindelse til kristendommen, selv om vi stiller enhver frit i bekendelsesmæssig henseende.

I modsat fald mister vi forbindelsen til den historiske virkelighed, som har gjort vort demokrati muligt; og vi blotlægger os unødigt i forhold til islamismen.

Hermed er helt principielt givet, hvorledes vi bør stå, såfremt vi skal forsvare den reelt eksisterende demokratiske orden, som vi er en del af. Og altså, hvad der bør forene os i kampen imod islamismen. Men som vi så på vejen, så er både højrefløjen og venstrefløjen for ensidige, når de udstikker det grundlag, som skal forene os i den kamp. Men deres ensidighed har forskellige konsekvenser og er

derfor ikke lige farlig.

SOM SAGT BESTÅR højrefløjens ensidighed i, at den alene bygger på danskheden – det nationale. I sit grundlag ser den bort fra de universelle, rationelle demokratiske idealer.

Det er teoretisk svagt, men når det kommer til praktisk politik, er konsekvenserne ikke så alvorlige. For når man i dag forsvare danskheden, så forsvare man dermed også i praksis de demokratiske værdier og institutioner, som de nu konkret har fået plads i dansk kultur og tradition. Og man forsvare den folkekirkelige, som siden grundlovens indførelse i 1849 har haft en politisk særstilling i landet. Derfor bliver højrefløjens teoretiske svaghed ikke politisk farlig, hvis den blot ikke udarter til aggressiv nationalisme, men nøjes med at udmønte sig i klassisk konservatisme.

For venstrefløjens ensidighed gælder derimod noget andet. Den er, som allerede angivet, forpligtet på de universelle demokratiske rettigheder uden nogen særlig national tilknytning. Og den giver derfor også rettigheder til alle mennesker uanset nationalt tilhørsforhold.

Blandt disse rettigheder hævdes specielt retten til at få asyl i et land efter eget valg, hvis man er politisk forfulgt, hvor man kommer fra. Denne ret forudsætter, at ethvert land kan modtage et ubegrænset antal flygtninge uden at bryde socialt sammen.

Det er en irrationel forudsætning. Der er grænse for, hvor mange flygtninge et land er i stand til at integrere. Denne grænse er ikke entydigt klar, og for et demokrati er det derfor en central politisk

opgave at afgøre, hvor den skal trækkes.

Derfor er det også meget vigtigt, at et konkret demokrati, som skal sikre sin egen opretholdelse, på åben og rationel vis får gennemdrøftet betingelserne for en bæredygtig asylpolitik. Specielt er det vigtigt, at den svageste del af befolkningen får lov at blive hørt i den drøftelse, fordi det primært vil være dens boligområder, som skal huse de vanskeligst integrerbare fremmede.

HER HAR VENSTREFLØJEN på radikal vis svigtet den konkrete eksisterende demokratiske orden. Ikke blot ved at ignorere, at der må være en politisk grænse for, hvor mange asylsøgere et land kan modtage; men også ved at afskære dette spørgsmål fra en reel demokratisk diskussion og i stedet gøre det til et rent domstolsspørgsmål, som skal afgøres ved en overpolitisk menneskerettighedsdomstol.

Her er tale om, at man bruger de universelle menneskerettigheder på en irrationel måde. Fordi man bruger dem således, at man undergraver de konkrete samfund, som er den eneste reelle garanti for, at menneskerettighederne fortsat kan realiseres.

Denne irrationelitet skærpes, når det også hævdes som en universel menneskeret, at asylsøgere ikke må diskriminere med hensyn til religion. Det betyder, at man skal være blind for hele den histo-

rie, som fortæller os, at kristendommen og islam er forskellige med hensyn til deres indre potentialer for at kunne forenes med en sekulær demokratisk orden – deres indre potentialer for at kunne adskille religion og politik.

Men det er ikke specielt klogt at kræve en sådan blindhed, når det også – og primært – kræves af os, at vi fortsat skal opretholde en samfundsorden, som adskiller religion og politik, og som giver religionsfrihed til sine borgere. Set i det lys er det rationelt at diskriminere asylsøgere med hensyn til, om den religion, som de allerede har, har et stort potentiale for at kunne adskille religion og politik. Det er i hvert fald ikke rationelt at lukke øjnene for det.

OVERORDNET SET bør vi som borgere i Danmark kunne forenes om at opretholde landet som et konkret område, hvori de demokratiske idealer er virkeliggjort i en relativ høj grad. I forhold til dette mål betyder højrefløjens koncentration om danskheden ikke den store fare, fordi danskheden i dag har udviklet sig således, at den indbefatter de demokratiske idealer.

Andersledes med venstrefløjens koncentration om universelle menneskerettigheder. Når disse rettigheder bruges således, at det er umuligt for et land at sætte sin egen sociale sammenhængskraft og sin egen evne til at adskille religion og politik frem for asylsøgere rettigheder, så er der noget helt principielt galt. Noget, som kan blive en reel fare for den fri, rationelle demokratiske samfundsordens faktiske overlevelsesmuligheder.

KAI SØRLANDER